

Ως συμμετέχοντες στην Ολυμπιακή κίνηση, επιθυμούμε, πριν από όλα, να εκφράσουμε τη χαρά μας που διαπιστώνουμε ότι ο σημερινός κόσμος έχει βαθεία ευαισθητοποιηθεί στο θέμα της ειρήνης. Η προσπάθεια για τη διαφύλαξη της ειρήνης είναι ίσως η μεγαλύτερη μέριμνα της σημερινής ανθρωπότητας. Αυτό δεν οφείλεται μόνο στο φόβο μιας ολοκληρωτικής καταστροφής του κόσμου, λόγω της απειλής πυρηνικού πολέμου, αλλά μάλλον στην συνειδητοποίηση του γεγονότος από τους ανθρώπους ως άτομα-μέλη μίας αναπτυγμένης και υπεύθυνης κοινωνίας, της οποίας οι παγκόσμιες διαστάσεις ξεπερνάνε κάθε εθνική ή πολιτιστική διάκριση.

Εχοντας εκφράσει την ικανοποίηση του απέναντι σ' αυτή την εξέλιξη, κάθε μέλος της ολυμπιακής κίνησης πρέπει να ασχοληθεί και πάλι με αυτό το μεγάλο προβληματισμό της σημερινής ανθρωπότητας. Πρέπει να ξανασκεφθούμε τον Ολυμπισμό μέσα σ' ένα ανανεωμένο πνεύμα ώστε να βρούμε τις αρχές του, ώστε να ληφθούν συντονισμένα μέτρα σ' όλο τον κόσμο που θα εξυπηρετούν την υπόθεση της ειρήνης. Πρέπει να υπογραμμίσουμε τον ειδικό χαρακτήρα της ολυμπιακής συμβολής ανάμεσα σε όλες τις άλλες προσπάθειες που καταβάλλουν οι άνθρωποι με καλή θέληση.

Χωρίς καμμία πρόθεση υποκειμενικής κριτικής απέναντι στα ιδεολογικά, θρησκευτικά και πολιτικά κινήματα, με την επιθυμία όμως να προσθέσουμε σ' αυτά μία συμπληρωματική και καλοπροαίρετη συνεισφορά, πρέπει από τώρα και στο εξής να σκεφθούμε πιο σοβαρά τις ιδιομορφίες που συνεπάγεται ο τρόπος σκέψης και δράσης του Ολυμπισμού όταν επιθυμούμε να συνδεθεί με το παγκόσμιο ειρηνιστικό κίνημα.

I

Γενικά, μιλάμε για ειρήνη και ενεργούμε με διάφορους τρόπους για τη διαφύλαξη αυτής, χωρίς να έχουμε σκεφθεί τις ποικύλλες έννοιες που καλύπτει ο όρος "ειρήνη", πράγμα που επηρεάζει φυσικά τον τρόπο με τον οποίον υπερασπιζόμαστε την υπόθεση της ειρήνης. Σε γενικές γραμμές, και συνοψίζοντας τις διάφορες αυτές έννοιες, μπορούμε να διακρίνουμε τις εξής προσεγγίσεις στην έννοια της λέξης "ειρήνη" :

- α) Μία κατάσταση ειρήνης που δημιουργείται από την μη ύπαρξη πολέμου μεταξύ δύο ή πολλών κρατών
- β) Μία συμφωνία, ένα σύμφωνο, μία συνεννόηση μεταξύ ομάδων ή ατόμων που επιθυμούν να συνεργαστούν για την αμοιβαία τους πρόοδο και προς όφελος της κοινωνίας τους ή του έθνους τους.
- γ) Μία ζωή σε πνεύμα γαλήνης, συμφιλίωσης (να κάνει κανείς ειρήνη) μεταξύ όλων των πολιτών, απομακρύνοντας βία, διαφωνίες, περιφρόνηση των άλλων, διακρίσεις και αδικίες μεταξύ ανθρώπων και σεβόμενοι την αξιοπρέπεια, τα δικαιώματα και την προσωπική ελευθερία του ατόμου.
- δ) Μία υποκειμενική - ατομική κατάσταση πνευματικής και ψυχολογικής γαλήνης και ηρεμίας όπου η συνείδηση δε διαταράσσεται από καμμία διένεξη και από καμμία ανησυχία.

Κάθε άνθρωπος, σχεδόν ασυνείδητα, προσδύδει μία ποιοτική προτεραιότητα σε μία ή σε άλλη από αυτές τις αντιλήψεις, κυρίως στον πρακτικό τομέα, χωρίς να το πολυσκεφθεί. Είναι φανερό, ότι σ'αυτή την ασυνείδητη επιλογή, ο καθένας υφίσταται διάφορες επιρροές οφειλόμενες στην εκπαίδευση του

στο κοινωνικό, ιδεολογικό και πολιτιστικό του περιβάλλον, και στην ιδιοσυγκρασία του ειδικού ψυχολογικού τύπου στον οποίο ανήκει.

Γεγονός είναι ότι σήμερα, τα ενδιαφέροντα των ειρηνιστικών κινημάτων στρέφονται μάλλον γύρω από την έννοια της ειρήνης όπου δεν υπάρχει ένοπλη σύρραξη μεταξύ των λαών λόγω της απειλής ενός ολοκληρωτικού πολέμου. Είναι επίσης γεγονός ότι η ειρήνη ως προσωπική ηρεμία και συνεύδηση συμφιλιωμένη με τον εαυτό της παραμένει υπόθεση αυστηρά προσωπική και έρχεται σε δεύτερη μοίρα σε μία κοινωνία θετικιστική, ακτιβιστική και τεχνοκρατική.

Με αυτή την έννοια, υπογραμμίζεται η ανάγκη αλλαγής των στελεχών ή των κοινωνικο-οικονομικών δομών και μετατροπής των διεθνών σχέσεων που προκύπτουν, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αλλαγές αυτές θα αποτελέσουν τις προϋποθέσεις που θα μας επιτρέψουν να εδραιώσουμε την ειρήνη πάνω σε γερές βάσεις, σύμφωνα με αρχές δράσης και συλλογικής προόδου μεταξύ τάξεων, ομάδων και εθνών. Η αντικειμενικότητα, το "γενικό", το κοινό, οι κοινωνικές και διεθνείς δομές υπερισχύουν της ανάγκης για μία προσωπική, βαθειά αλλαγή.

Καταλαβαίνουμε εύκολα γιατί αυτές οι προϋποθέσεις εξαρτούν την ειρήνη από αρχές δράσης, κοινωνικο-οικονομικές ιδεολογίες και πολιτικές τοποθετήσεις. Τα ειρηνιστικά κινήματα αντικατοπτρίζουν σήμερα τις διάφορες προσεγγίσεις των κοινωνικοπολιτικών συστημάτων και την αντίληψη περί ζωής ομάδων που ξεπερνούν τα σύνορα και ενώνουν τα άτομα σε διεθνές επίπεδο.

Για το λόγο αυτό, σιωπηρά ή ρητά, τα ειρηνιστικά κινήματα βασίζονται μερικές φορές μονομερώς είτε πάνω στην ελευθερία, τα δικαιώματα του ανθρώπου και τον ατομικό φιλελευθερισμό στον πολιτικό και οικονομικό τομέα, είτε πάνω στην κοινωνική δικαιοσύνη, τη συμμετοχική κοινωνία και τις δομικές αλλαγές της καταναλωτικής κοινωνίας. Υπάρχει αυτή τη στιγμή μία κρυφή διένεξη γύρω από την ερμηνεία της έννοιας της ειρήνης, γύρω από την εφαρμογή των βασικών αρχών, καθώς και γύρω από την ανάγκη ή όχι να προασπιστεί η ειρήνη με οργανωμένα κινήματα. Ετσι, οι πολιτικές συζητήσεις και τα ιδεολογικά πιστεύω, είτε είναι συστηματοποιημένα είτε όχι, μεταφέρονται στο χώρο των μαχητικών ειρηνιστών.

II

Απέναντι στην ποικιλία των μεθόδων δράσης για την υπόθεση της ειρήνης, που επηρεάζονται από διαφορετικές ιδεολογικές τοποθετήσεις, η Ολυμπιακή κίνηση - ως ειρηνιστική κίνηση από την γένεση της και από την αποστολή της δια μέσου των αιώνων - οφείλει να αναρωτηθεί ποιά είναι η ειδική συνεισφορά της και ποιά μπορεί να είναι σήμερα η αποτελεσματικότερη συμβολή της σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές της.

Για να μπορέσουμε να βγάλουμε ορισμένα διδάγματα, θεωρώ αναγκαίο να ανατρέξουμε στις ρίζες των αρχαίων Ολυμπιακών Αγώνων βασιζόμενοι στη βιβλιογραφία μυθολογικής προέλευσης. Οι ειδικοί ιστορικού δίνουν την προτεραιότητα στην έννοια σύμφωνα με την οποία η ειρήνη είναι μία μη εμπόλεμη κατάσταση. Η "ειρήνη" είναι μάλλον μία αποχή πολέμου μεταξύ των Κρατών παρά μία αρχή δράσης με σκοπό τη συμφιλίωση ή μία ατομική

στάση ή μία συμπεριφορά ενός ατόμου απέναντι στο άλλο. Ο Ιφίτος, ο Κλεισθένης και ο Λυκούργος βλέπουν την πραγματικότητα αυτής της "ειρήνης" στην Ολυμπιακή Εκεχειρία : κατάσταση αποχής από κάθε ένοπλη σύρραξη για μία καθορισμένη περίοδο και σε τακτικές περιόδους κάθε τετραετία στη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων.

Αυτή η ειρηνική κατάσταση για τη μυθολογική περίοδο δεν μπορεί να επιβληθεί παρά χάρη του ιερού δηλαδή, σαν ένα θείο δώρο που αποτελεί εξαίρεση στον ομαλό ρου της ιστορίας όπου οι άνθρωποι είναι καταδικασμένοι σε διένεξη και μίσος. Αυτό το δώρο εμφανίζεται τη στιγμή όπου διεξάγονται αθλητικού αγώνες και μετατρέπεται η ριζική αντίθεση των ανθρώπινων δυνάμεων σε ειρηνικό ανταγωνισμό.

Η Ολυμπιακή Εκεχειρία γίνεται έτσι ιστορική πραγματικότητα, αλλά αποτελεί μέσα στο χρόνο μία στιγμιαία εξαίρεση. Παρουσιάζεται σαν ένα δώρο που προσφέρεται στην ανθρωπότητα. Έχει λοιπόν υπερβατική προέλευση, αλλά συγχρόνως εκδηλώνει την μεγάλη επιθυμία, τον απώτερο στόχο της ζωής, δηλαδή την επιθυμία για μία οριστική ειρήνη μεταξύ όλων των λαών. Η Εκεχειρία είναι συνεπώς μία άμεση πραγματικότητα, αλλά συγχρόνως και σύμβολο. Βάζει όλους τους ανθρώπους σε μία κατάσταση όπου μπορούν να δεχτούν να ζήσουν μαζί ειρηνικά για μία δεδομένη χρονική περίοδο και συγχρόνως συμβολίζει τον τρόπο με τον οποίο οι λαοί θα έπρεπε - παρά τους μεταξύ τους ανταγωνισμούς - να ζούν, δηλαδή σε συνεχή και διαρκή ειρήνη. Αυτή η ειρήνη ακριβώς πρέπει να γίνει ο απώτερος σκοπός όλων των ανθρώπων με καλή θέληση.

θα ήταν λοιπόν λάθος να θεωρήσουμε ότι η Ολυμπιακή Εκεχειρία δεν είναι παρά μία ειρηνική παθητική στάση ή ένα πλάσμα ειρήνης ή ακόμα μία μορφή ηθικής υποκρισίας. Επειδή είναι συγχρόως και παιδαγωγική με σκοπό τη μόνιμη ειρήνη, την ολοκληρωτική άρνηση του πολέμου και τη νύκη πάνω στο μίσος μεταξύ των ανθρώπων και των λαών που, στη ζωή, βρύσκονται σε συνεχή ανταγωνισμό. Γι' αυτό, η Εκεχειρία γίνεται τελικά σχολή ειρήνης για τους αρχαίους Έλληνες.

Για το λόγο αυτό η εξέλιξη της έννοιας της ειρήνης στην κλασσική ορθολογιστική βιβλιογραφία, δηλαδή μετά την εποχή της μυθολογίας, μας διδάσκει ότι η έννοια της ειρήνης στους αρχαίους περνάει από αυτή την έννοια της ειρηνικής κατάστασης σε ερμηνείες που περιλαμβάνουν την ενεργό συμπεριφορά και στάση των ατόμων μεταξύ τους. Ο Πλάτων θα μας δώσει την απόδειξη : "Αλλά το άριστον, το βέλτιστο απ' όλα τα κατορθώματα, δεν είναι εδώ ούτε ο πόλεμος ούτε η διακοπή αυτού, αλλά η ειρήνη μεταξύ των αντιπάλων και η καλωσύνη που επιδεικνύει ο ένας για τον άλλον" (Leg. I 628c), Σκοπός είναι λοιπόν να φθάσει κανείς στην ειρήνη ανάμεσα στις ομάδες και τα Κράτη. Επί του τελευταίου αυτού σημείου, ο Επίκτητος είναι απόλυτα σαφής, παρουσιάζοντας ως αποτέλεσμα κάθε αυθεντικής διδασκαλίας της κλασσικής φιλοσοφίας "τη διδασκαλία των αρχών που δημιουργούν στην οικογένεια στοργή, στην πολιτεία ομόνοια και ανάμεσα στα έθνη ειρήνη" (Diss. IV 5,35).

Μέσα στο ίδιο αυτό πνεύμα πρέπει να αντιληφθούμε την Ολυμπιακή Εκεχειρία : είναι βέβαια μία κατάσταση αποχής από τον πόλεμο για μία συγκεκριμένη περίοδο, αλλά είναι και μία αφε-

τηρία από την οποία ξεκινάνε και διαδίδονται αρχές δράσης με το σκοπό τη συμβολή του Ολυμπισμού στην ειρήνη μεταξύ ανθρώπων, κοινωνιών και εθνών.

III

Ερμηνεύοντας έτσι τις αρχές της κλασσικής παιδείας και σε συνδυασμό με την Ολυμπιακή Ιδέα που επήγαζε από αυτές, μπορούμε να υποστηρίξουμε τη θεωρία ότι η σημερινή Ολυμπιακή Κίνηση, με το σκοπό να συμβάλει στην ειρήνη, πρέπει να δεχθεί να περιλάβει όλες τις διαφορετικές πτυχές : κοινωνική δικαιοσύνη, ελευθερία και αξιοπρέπεια του ανθρώπου, πρωταρχική αξία της κοινωνίας σε σχέση με το μεμονωμένο άτομο - ως συστατικά στοιχεία και απαραίτητες προϋποθέσεις για την παγίωση της ειρήνης, υπό τον όρο ότι όλα αυτά τα στοιχεία θα γίνονται σεβαστά και ότι οι αρχές αυτές θα εφαρμόζονται από όλους με ίσους όρους.

Πράγματι, ο Ολυμπισμός δείχνει στην πράξη και βάσει της αρχαίας Ολυμπιακής Εχεχειρίας ότι η ειρήνη είναι πριν απ' όλα και κυρίως μία κατάσταση αποχής από τον πόλεμο από όπου πηγάζουν οι αρχές μιας δράσης στην υπηρεσία της ειρήνης. Αλλά, ο Ολυμπισμός μας δείχνει επίσης ότι η ειρήνη, ως Εχεχειρία ή αποχή από πόλεμο, είναι το αποτέλεσμα των θεμελιωδών αρχών που κάθε άτομο ως μέλος μιας υπεύθυνης κοινωνίας, κάθε λαός, κάθε έθνος και τέλος η παγκόσμια κοινότητα στο σύνολο της, οφείλουν να σεβαστούν.

Η αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων στη σύγχρονη εποχή, βασίζεται πάνω σ' αυτή την ευρεία κατανόηση της ειρήνης, που θα ονομάσουν "ολιστική", σφαιρική, που περιέχει δηλαδή όλες

τις πτυχές της έννοιας και της πρακτικής της ειρήνης των αρχαίων ολυμπίων με λίγες αποχρώσεις και διδάγματα από τον χριστιανικό ανθρωπισμό της Ευρώπης, που περιλαμβάνουν, εκτός από την κλασική παιδεία, μία μεγαλύτερη απαύτηση κοινωνικής δικαιοσύνης και κοινοτικής ζωής σε παγκόσμιο επίπεδο και κυρώως, το μεγαλύτερο παράδοξο - θα μπορούέ όμως να γίνει η στερεή βάση για την παγύωση διαρκούς ειρήνης - την αγάπη προς τους εχθρούς. Για το λόγο αυτό, η συμμετοχή στους Ολυμπιακούς Αγώνες γίνεται σημαντικότερη από τη νίκη, ενώ το μποϋκοτάζ των Ολυμπιακών είναι η αμεσότερη και καταστρεπτικότερη άρνηση του Ολυμπισμού. Η Ολυμπιακή Εκεχειρία, συν ή άνευ όρων αγάπη προς όλους τους ανθρώπους και όλα τα έθνη δεν επιτρέπει πλέον την αποχή από τους Αγώνες για οποιοδήποτε λόγο. Δεν είναι λοιπόν η αμοιβαία συγγνώμη ή η λήθη ανάμεσα στα Κράτη, στη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων, που χαρακτηρίζουν την Ολυμπιακή Εκεχειρία, αλλά θετικά, είναι η οικοδόμηση της παγκόσμιας κοινότητας, πέρα από κάθε διάκριση, θεμελιωμένη πάνω σε σταθερές και μόνιμες αρχές. Ο Ολυμπισμός συμβάλλει έτσι στην ειρήνη και σε όλα τα ειρηνιστικά κινήματα σήμερα μέσω της ολυμπιακής ιδέας και της διεξαγωγής των Αγώνων κάθε τετραετία, δηλαδή ότι πιο ευγενές στην κοινοτική ζωή των ανθρώπων με βάση την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, πρέπει σε τελευταία ανάλυση να θέσουμε το ερώτημα σχετικά με την υδιομορφία αυτής της συμβολής στην ολυμπιακή κίνηση. Και αυτή η συμβολή υπάρχει ! Πρόκειται συγκεκριμένα για μία μεταβολή του ανταγωνισμού : ενώ στόχος του ήταν η εξόντωση του ηττημένου αντιπάλου, γίνεται τώρα

ειρηνική άμιλλα μεταξύ αγωνιζομένων με τον σκοπό να κερδίσει ο καλύτερος. Τον ατομικισμό της δύναμης υποκαθιστά η νίκη του πρώτου, αποτέλεσμα της εργασίας του και της σκληρής του προσπάθειας, χωρίς καμμία τάση εξόντωσης ή μίσους του αντιπάλου.

Ούτε το μονοπώλιο της ατομικής ισχύος, ούτε τα πλούτη των πλουσίων από τη μια, και ούτε η εξίσωση των ανωνύμων μαζών από την άλλη δε φτιάχνουν το νόμο, αλλά η δίκαιη και προσωπική διάκριση πραγματοποιείται χάρη σε μία ευγενική προσπάθεια χωρίς κανένα υλικό όφελος : αιώνια εικόνα ξεχωριστή του ανθρώπου - άτομο στην υπηρεσία του πλησίον του χάρη στις προσπάθειες του, στο ιδιαίτερο ταλέντο του και στο ηθικό του παράδειγμα.

Αν το πνεύμα της αναμέτρησης και του απεριόριστου ανταγωνισμού είναι αναπόφευκτα μεταξύ των ανθρώπων, ο Ολυμπισμός μας διδάσκει ότι είναι δυνατό να τα τροποποιήσουμε εις όφελος όλων και για την εξυπηρέτηση της ειρήνης. Ο αθλητικός αγώνας είναι η εικόνα μιας κοινωνίας που μετατρέπει συνεχώς τις αντινομίες, τις αντιθέσεις, τους ανταγωνισμούς, σε ειρηνική άμιλλα εις όφελος όλων και για τη διατήρηση της ειρήνης μεταξύ των ανθρώπων. Ο αθλητισμός, με την ολυμπιακή έννοια, γίνεται έτσι δυναμικός ειρηνολογός φορέας. Ο ολυμπιακός αθλητικός ανταγωνισμός δεν αρνείται τη δύναμη στον άνθρωπο, αλλά τη μετατρέπει σε θετικό δεσμό που οικοδομεί μία κοινωνία συγχρόνως ελεύθερη και δίκαια. Ο Ολυμπισμός διδάσκει ότι το μεγαλύτερο κατόρθωμα της δύναμης είναι να έχεις τη δύναμη να την αρνείσαι ως στοιχείο διάσπασης, διαύρεσης ή κυριαρχίας

των μεν πάνω στους δε, είναι να έχεις τη δύναμη ν' αρνείσαι αυτή τη δύναμη που δημιουργεί το μίσος και τον πόλεμο ανάμεσα στους ανθρώπους και τα έθνη. Στη μάχη και τον ανταγωνισμό, ο ολυμπιακός αθλητισμός καταβάλλει δύναμη για να την ξανακερδίσει υπό μορφή πνευματικής και ηθικής ισχύος.

IV

Με άλλα λόγια, ο αθλητικός αγώνας μετατρέπει την επιθετικότητα του ανθρώπου - πρωταρχική βιολογική ορμή που εκφράζει την επιθυμία κυριαρχίας και κατοχής του άλλου - σε μέσο κοινοτικής σχέσεως. Η επιθετικότητα που είναι συνήθως η αιτία της επίθεσης και προκαλεί τελικά όλες τις μορφές βίας, εγκληματικότητας, ή ακόμα εκτροπές στη σεξουαλική ή συναισθηματική συμπεριφορά, γίνεται η απαραίτητη δύναμη για τη μεγαλύτερη προσπάθεια που χρειάζεται για να ξεπεραστούν τα ανθρώπινα όρια στον ειρηνικό ανταγωνισμό με τους άλλους.

Η επιθετικότητα είναι για την ανθρώπινη φύση, η πιο θεμελιώδης και πιο απαραίτητη προσπάθεια αν θέλει ο άνθρωπος να αναπτύξει τη ζωή του με τρόπο δυναμικό. Όλα εξαρτώνται από τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα τον χρησιμοποιούν στη ζωή τους. Ο αθλητικός αγώνας οδηγεί αυτή τη φυσική, ενστικτώδη και τυφλή δύναμη σε στόχους ανώτερους της ανθρώπινης ύπαρξης που είναι πνευματικής και κοινοτικής φύσης.

Εδώ ακριβώς η κλασική παιδεία των αρχαίων προσδίδει στον αθλητισμό πρωταρχική αξία κοντά στη φιλοσοφία και τη μουσική και αυτή η στάση οδηγεί στη γένεση των ολυμπιακών αρχών και της ολυμπιακής ιδέας αφ' ενός και οργανώνει την ολυμπιακή κίνηση που ερμηνεύει μέσω των ολυμπιακών φορέων αυτές τις αρχές και ορίζει τους κανόνες του αθλητικού ανταγωνισμού αφ' ετέρου. Αυτός ο αθλητικός ανταγωνισμός, με την έννοια και το πνεύμα του ολυμπισμού ξεπερνά τα όρια των ιδεολογικών

σχέσεων, των πολιτικών διαπραγματεύσεων ή των εκτιμήσεων με το σκοπό να αλλάξουν οι συλλογικές δομές των Κρατών και των κοινωνιών. Παρ'όλον ότι ο Ολυμπισμός αναγνωρίζει ότι αυτές οι προσπάθειες είναι απόλυτα απαραίτητες και επιθυμεί να τις δει να πολλαπλασιάζονται σήμερα, η συμβολή του στη διαφύλαξη της ειρήνης πραγματοποιείται σε βαθύτερο επίπεδο, στη βιολογική και πνευματική φύση του ανθρώπου πρώτα. Πρόκειται για μία αρχική διαδικασία, για μία απαραίτητη προϋπόθεση που χαράσσει το δρόμο για όλες τις άλλες ειρηνικές προσπάθειες που γίνονται με πολιτικές διαπραγματεύσεις και με αλλαγή των συλλογικών φορέων. Ο Ολυμπισμός όμως, δεν περιορίζεται μόνο σ'αυτή τη συμβολή, μετατρέποντας τις θεμελιώδεις διατάξεις της ανθρώπινης φύσης για να προετοιμάσει όλες τις μεταγενέστερες προσπάθειες των ανθρώπων εις όφελος της ειρήνης, αλλά με τους μεγάλους αθλητικούς αγώνες και κυρίως με τους Ολυμπιακούς, δημιουργεί ένα κλίμα ευνοϊκό, μέσα στο οποίο φιλικές διεθνείς σχέσεις μπορούν να ανθίσουν. Για το λόγο αυτό, θα ήταν λάθος να ισχυριστούμε ότι η ολυμπιακή κίνηση μέσω του αθλητικού ανταγωνισμού και της μετατροπής της επιθετικότητας σε άμιλλα δεν αγγίζει παρά τα άτομα προετοιμάζοντας το καθένα να γίνει φορέας στην υπηρεσία της ειρήνης μέσα στο περιβάλλον του. Στην πραγματικότητα, ο Ολυμπισμός, στοχεύει πάντοτε σε όλη την ανθρωπότητα και κάνει ζωντανή την παρουσία του σε παγκόσμιο επίπεδο μέσω διεθνών και παγκοσμίων εκδηλώσεων. Αθκεί συνεπώς επίσης σημαντική επιρροή πάνω στο κοινωνικό σύνολο, πάνω στα Κράτη και τις κοινωνίες και τέλος πάνω στη συμπεριφορά των εθνών μεταξύ τους. Είναι φανερό ότι ξεκινάει από το ίδιο το αθλούμενο

άτομο (γι' αυτό και οι Ολυμπιακοί ανήκουν πρώτα στους αθλητές) που είναι ένα από τα μέλη της κοινωνίας, και το προετοιμάζει να γίνει μία προσωπικότητα που διακρίνεται από το δυναμικό και ειρηνικό του χαρακτήρα, συγχρόνως όμως μέσω της Ολυμπιακής ιδέας και των αθλητικών εκδηλώσεων, καλεί αδιάκοπα όλο τον κόσμο να ενωθεί σε μία πανανθρώπινη κοινωνία. Η ολυμπιακή συμβολή μέσω της ειρήνης πραγματοποιείται σε δύο επίπεδα συγχρόνως, στο ατομικό-προσωπικό-κοινωνικό αφ' ενός και στον τομέα των συλλογικών δομών αφ' ετέρου, δηλαδή στο κοινωνικό, διεθνές και παγκόσμιο επίπεδο.

Αυτή η ιστορική πραγματικότητα της ολυμπιακής συμβολής στην ειρήνη πρέπει να μας ευαισθητοποιήσει στο πρωταρχικό έργο της ολυμπιακής κίνησης στο σημερινό κόσμο του οποίου τα προβλήματα απειλούν συνεχώς την ειρήνη. Πρέπει κυρίως η Ολυμπιακή κίνηση να δώσει το παράδειγμα στον κόσμο με την ειρηνική της ύπαρξη και λειτουργία. Δεν πρέπει οι διαφορές στον κόσμο να διασπάσουν τον Ολυμπισμό. Αντίθετα πρέπει με την ενότητα του ο Ολυμπισμός να ενώσει τον κόσμο.

Όταν η Ολυμπιακή κίνηση επιτρέπει στο σώμα της να φέρει τα τραύματα της διεθνούς πολιτικής ζωής, όταν η παγκόσμια κρίση αντικατοπτρίζεται στην ολυμπιακή οικογένεια, η ολυμπιακή συνεισφορά στην ειρήνη απειλείται σοβαρά. Από την άλλη πλευρά, όταν η Ολυμπιακή κίνηση διαταράσσεται από σκάνδαλα όπως εκείνο του ντοπαρίσματος και της απόκτησης, πάσει θυσία, μεταλλίων, από την επιθυμία ορισμένων ομάδων να αναπτύξουν δύναμη και κυριαρχία εις βάρος των άλλων, η συμβολή μας στην ειρήνη δε μπορεί παρά να εξουδετερωθεί προοδευτικά.

Αν επιθυμούμε να συγκεκριμενοποιήσουμε λίγο περισσότερο τη συμβολή της Ολυμπιακής κίνησης στην ειρήνη, ως συμπεράσματα θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τα εξής :

α) η ειδική συμβολή βασίζεται κυρίως πάνω σε ανθρωπολογικές αρχές. Ο "Ολύμπιος ανήρ" είναι εκείνος που βρίσκεται στη βάση της ολυμπιακής αντίληψης της ειρήνης. Πρόκειται για τη στέρεη και σταθερή αφετηρία που συνδυάζει τη θεωρητική και τη πρακτική πλευρά του ρεαλισμού της φιλοσοφίας του Ολυμπισμού. Επειδή ο άνθρωπος είναι εκείνος που ενσαρκώνει τις αρχές και είναι εκείνος που με τη συμπεριφορά του συμβάλλει σε μία δεδομένη κατάσταση και με ειδικό και διακεκριμένο τρόπο στη διαφύλαξη της ειρήνης. Το όραμα της ανθρωπίνης ύπαρξης - είτε πρόκειται για άνδρα είτε για γυναίκα - βασίζεται, σύμφωνα με τις ολυμπιακές αρχές, πάνω στην κοινοτική άποψη της ανθρωπίνης φύσης. Ο αθλητισμός είναι μία από τις σημαντικότερες εκφράσεις αυτής της άποψης, επειδή λόγω της κοινοτικής του φύσης είναι "συνάντηση", "ανταγωνισμός", "άμιλλα". Ο αθλητής, από τη φύση του είναι ο άνθρωπος των προσωπικών επαφών και της συνεργασίας μέσω του ειρηνικού ανταγωνισμού. Είναι το πρωτότυπο της θεμελίωσης της πραγματικής φιλίας μέσω του αγώνα, της αντιπαράθεσης και του ανταγωνισμού. Η συμβολή του στην ειρήνη είναι δυναμική επειδή έχει σφυρηλατηθεί από τον ευγενή ανταγωνισμό χάρη στον οποίο οι εχθροί γίνονται εταίροι ξεπερνώντας, με τον αγώνα τους, τα εμπόδια της διαίρεσης, της διάσπασης και της απομόνωσης.

β) Για το λόγο αυτό, ο ολυμπιακός άνθρωπος, συμμορφούμενος προς τις ολυμπιακές αρχές και κυρίως προς την ολυμπιακή εκε-

χειριά, είναι ο άνθρωπος του συνεχούς διαλόγου μεταξύ αντιπάλων κάθε είδους. Με βάση την αθλητική συνάντηση, ο διάλογος γίνεται η μόνιμη λύση όλων των προβλημάτων που χωρίζουν τους ανθρώπους, τα κράτη και τα έθνη. Επειδή ο διάλογος είναι από μόνος του, αν είναι πραγματικός διάλογος που δέχεται τον αντίπαλο σαν εταίρο στην προώθηση της ειρήνης, η θεμελιώδης προϋπόθεση για την επίλυση κάθε προβλήματος μεταξύ ανθρώπων. Εκεί όπου υπάρχει διάλογος, οι αντιθέσεις αρχίζουν να εκλείπουν, επειδή η ιδιαίτερη άποψη της κάθε πλευράς γίνεται αντικείμενο επικοινωνίας και συνδιαλλαγής. Ο διάλογος μεταξύ αντιπάλων, όπως πρέπει να γίνεται μέσα στο αθλητικό και ολυμπιακό πνεύμα, ξεπερνάει τα πολιτικά όρια και αυτην ακριβώς την πτυχή της διαφύλαξης της ειρήνης χρειαζόμαστε απόλυτα αυτή τη στιγμή. Επειδή, η πόλωση των ειρηνικών προσπαθειών, αναπόφευκτη μέχρι ενός ορισμένου βαθμού στη σημερινή διεθνή πολιτική κατάσταση, έχει μερικές και περιορισμένες δυνατότητες. Χρειάζεται μία συνεχής υπέρβαση του πολιτικού πλαισίου στο οποίο ανήκουμε αναπόφευκτα όλοι, με ένα διάλογο πέρα από αυτό το πλαίσιο, με αρχές που θα μπορούσαν να μας ενώσουν σε ένα υπερπολιτικό ή μεταπολιτικό διάλογο. Εδώ ακριβώς ο Ολυμπισμός, ως φιλοσοφία της αμοιβαίας κατανόησης σε μία παγκόσμια συζήτηση θα ήταν ικανός να προσφέρει μίαν άλλη δυνατότητα, εκείνη του διαλόγου ως μέσου και κατάστασης που θα προηγείται κάθε δύσκολης πολιτικής διαπραγμάτευσης.

γ) Είναι συνεπώς φανερό ότι η συμβολή του Ολυμπισμού στην ειρήνη ξεπερνάει επίσης και όλα τα άλλα δεδομένα πλαίσια

στη σημερινή κατάσταση, χωρίς όμως να τα αγνοεί. Παραδείγματος χάρη, η θεωρία της "ισορροπίας του τρόμου" είναι σήμερα πρόκληση για τον Ολυμπισμό με την έννοια ότι δεν μπορεί να δεχθεί ότι η απειλή ενός πυρηνικού πολέμου είναι ένα απόλυτο θετικό στοιχείο για τη διαφύλαξη της ειρήνης. Η απειλή ολοκληρωτικής καταστροφής και από τις δύο πλευρές των στρατιωτικών υπερδυνάμεων και η κατοχή πυρηνικών όπλων σε ύση μούρα και από τις δύο δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή ούτε ως μόνιμη και βέβαιη λύση ούτε ως λύση ηθικά αποδεκτή. Αναγνωρίζοντας τους λόγους για τους οποίους η απειλή αυτή χρησιμοποιήθηκε μέχρι σήμερα λόγω εξαιρετικά μεγάλης ανάγκης, ο Ολυμπισμός θα κάνει συνεχή έκκληση πέρα από αυτή την απειλή ή εναντίον αυτής. Επειδή, είναι ακριβώς το αποτέλεσμα του αγώνα των εξοπλισμών και της έξαρσης της πυρηνικής προετοιμασίας των μεγάλων δυνάμεων που θα μπορούσε να βάλει σε τεράστιο κίνδυνο όλη την ανθρωπότητα. Ο Ολυμπισμός, με τις αιώνιες αρχές του της συνάντησης και του ανταγωνισμού ως διάλογος μεταξύ των ανθρώπων πέρα από εθνικά πλαίσια, διαφορές φυλών ή πολιτισμών, θα απαιτήσει ένα άλλο ξεκίνημα για τη διαφύλαξη της ειρήνης, όπως αναφέρει η φιλοσοφία του και ο ηθικός του κώδικας.

δ) Με αυτή τη βάση και έξω από κάθε πολιτική μεροληψία, ο Ολυμπισμός, χωρίς να είναι συστηματοποιημένη ιδεολογία ή μία εξειδικευμένη οργάνωση τάσσεται, λόγω των αρχών του, υπέρ του πλήρους πυρηνικού αποπλισμού ως πρώτου προληπτικού μέτρου, αλλά και βάσει της αέναης Ολυμπιακής εκχειρίδας, υπέρ ενός πλήρους και προοδευτικού αποπλισμού. Βέβαια ο Ολυμπισμός με το ρεαλισμό του, δε θα παραλείψει ποτέ να αναγνωρίζει τα-ραχοποιά γεγονότα που δημιουργούνται στην ιστορία από την

κυριαρχία του κακού υπό το πολύμορφο σχήμα του και από τη θλιβερή αναγκαιότητα των εξοπλισμών, των δήθεν "δύκαιων ή δικαιολογημένων πολέμων" ως αμυντικών μέτρων εναντίον αυτού του αναπόφευκτου κακού κλπ. Αλλά, ο Ολυμπισμός, πού είναι βασικά μία ανθρωπιστική θεωρία της ζωής και της υπέρτατης αξιοπρέπειας της και που στοχεύει στον ολύμπιο άνθρωπο ως πρότυπο της ειρήνης, πρέπει να εργαστεί για να εκριζώσει τα πρωταρχικά και ουσιαστικά αίτια κάθε πολέμου παραμένοντας πιστός στις αρχές του για μίαν ειρήνη μόνιμη, διαρκή και ολοκληρωτική. Εστι, ενώ ο Ολυμπισμός δουλεύει για τον αμοιβαίο σεβασμό ανάμεσα στους ανθρώπους και τους λαούς καθώς και για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια πρώτα και κατόπιν για τις αρχές που απορρέουν, δηλαδή την ισότητα μεταξύ φυλών και φύλων, την απελευθέρωση όλων των ανθρώπων από την εκμετάλλευση κάθε μορφής και για την καθιέρωση της κοινωνικής δικαιοσύνης μεταξύ όλων των εθνών, πλουσίων και φτωχών, μεγάλων και μικρών. Ο Ολυμπισμός υποστηρίζει συνεπώς ότι συνώνυμα της ειρήνης είναι ο αμοιβαίος σεβασμός, η ελευθερία και η δικαιοσύνη.

Γίνεται λοιπόν φανερό ότι η σημερινή Ολυμπιακή κίνηση, με τη φιλοσοφία της περί Ολυμπισμού και το όραμα της περί ολυμπιακού ανθρώπου και συνεπώς με τις ανθρωπιστικές της αρχές που διδάσκουν αιώνια το σεβασμό της ζωής και του ανθρώπου μέσα σε συνθήκες ελευθερίας και δικαιοσύνης, καλείται πάντοτε και κυρίως σήμερα να διαδραματίσει τον πρωταρχικό και εποικοδομητικό της ρόλο για τη διαφύλαξη της ειρήνης, εξουδετερώνοντας τους βασικούς λόγους κάθε πολέμου. Επειδή, αν μιλάμε μόνο για

"διαφύλαξη της ειρήνης", ο κίνδυνος είναι να θέλουμε να διαφυλάξουμε ένα είδος ειρήνης που υπάρχει για μας, ανάμεσα μας ή μέσα σε μια περιοχή του κόσμου. Σήμερα, χρησιμοποιούμε αυτή την έκφραση για να εξηγήσουμε ότι δεν υπάρχει παγκόσμιος πόλεμος όπως οι δύο που γνωρίσαμε τον 20ο αιώνα. Δεν πρέπει όμως να αγνοούμε το λυπηρότατο γεγονός ότι οι περιφερειακοί πόλεμοι, που σημείωσαν περισσότερα θύματα μεταξύ 1945 και 1985 απ'ότι ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος, δε σταμάτησαν ποτέ.

Ο Ολυμπισμός δε θα μιλήσει συνεπώς μόνο για τη διαφύλαξη της ειρήνης αλλά και για την αποκατάσταση αυτής καθώς και για την παγίωση της σε όλη την υφήλιο εξουδετερώνοντας τα αίτια που τη διακυβεύουν χωρίς φυσικά καμμία πολιτική μεροληψία.

Καταβάλλοντας προσπάθειες προς αυτή τη κατεύθυνση και σύμφωνα με αξίες παγκόσμια αποδεκτές, ο Ολυμπισμός με ρεαλιστικό πνεύμα δε θα παραλείψει να συνεργαστεί με άτομα καλής θέλησης που εργάζονται για την ειρήνη. Θα συμμετέχει μάλιστα στη λήψη προσωρινών μέτρων για την αναχαύτιση των σημερινών απειλών, ακολουθώντας τη γραμμή του περιορισμού των πυρηνικών όπλων, του προοδευτικού αποπλισμού, των διαλόγων που στόχο έχουν να ξεπεράσουν κάθε μορφής ψυχρό πόλεμο, πάντοτε όμως έξω από το ιδιόμορφο και κομματικό πολιτικό πλαίσιο κάποιας ορισμένης κατεύθυνσης.

Ο σημερινός κόσμος, παρά τον πολιτικό του ρεαλισμό και τον επιστημονικό του θετικισμό, χρειάζεται περισσότερο από ποτέ τις παγκόσμια αποδεκτές πνευματικές δυνάμεις βασιζόμενες σε ηθικές πανανθρώπινες αρχές. Ο Ολυμπισμός είναι μία από αυτές τις δυνάμεις, που δεν έχουν δύναμη πολιτική, εφ'όσον από τη

φύση του έχει χαρακτήρα ουδέτερο και παγκόσμιο. Συνεπώς αποτελεύ ελπίδα για όλους τους λαούς που απειλούνται σήμερα από καταστροφή ολοκληρωτική και χωρίς προηγούμενο στην ανθρώπινη ιστορία. Εννοείται ότι θα κάνει αισθητή την παρουσία του σε κάθε αυθεντική προσπάθεια παγύωσης της ειρήνης προσπαθώντας να συμβάλλει με τις Ολυμπιακές του αρχές στην διαφύλαξη αυτής της ειρήνης, στην αποκατάσταση ή εδραίωση αυτής, ως αποτέλεσμα της διεθνούς και αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ ατόμων και λαών.